

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

82. An stando in opinione, quod unctio Chrismatica sit de essentia consecrationis Episcopalis, quæritur an si illa efficiatur medio aliquo instrumento, sit valida? Et deducitur unctionem collatam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

vel Oratoris Episcopatum Palatiorum, vel domo-
rum, si iusta ibi celebrandi causa desit, nam certe
talia Oratoria loca sacra non esse, & consequenter
neque pollutionis huius capacia putantur. Imo cla-
rissime hoc asseritur, tum à Diana *part. 9. tract. 2.*
resol. 32. in medio, & 33. in fin. (licet enim loqua-
tur de Oratoris regularium, eadem tamen militat
ratio, etiam in Oratoris Cardinalium, ac Episco-
porum, vt consideranti patere potest, & videre est
apud Cardinalem Bonac. loco cit. *rum à Iord. loco*
cit. lib. 5. tit. 11. num. 1. & aliis, apud ipsi-
um Passarinum, qui postea subdit, quod licet Episco-
porum Oratoria ab ipsis Episcopis erecta sint, & se ha-
beant ad modum publicorum Oratoriorum cum ti-
tulo alicuius Sancti, vt dixit Palqualigus *decis. 55. n. 3.*
non propterea tamen ea esse Oratoria ex se sacra, ac
proinde diuino cultui in perpetuum dicata: & vt
dixi multò minus esse Ecclesias, aut Ecclesiarum
nomine comprehendendi, non enim erecta fuere per
publicam Episcopi auctoritatem, quæ ad locum sa-
crum constituendum necessaria est, vt superius alibi
dicebamus, sed per priuatum, vt de priuata etiam au-
thoritate destrui possunt, & ad vsus profanos con-
uerterentur, quod fieri non potest in locis publica Episcopi
auctoritate erectis, ac proinde propriè sacris, & diui-
no cultui in perpetuum dicatis, ergo, &c.

2. Vidisti, Amice Lector, difficultates hinc inde
circa præsentem questionem. Ego, quid sentiam, di-
cam breuiter: dico igitur Episcopos consecrantes
in supradictis Oratoriis non peccare mortaliter, sed
tantum venialiter. Probatur, quia non transgrediuntur
Canones, neque operantur contra consuetudi-
nem in re graui, sed tantum in re leui, non enim con-
secrationem Episcopalem efficiunt omnino, & ex-
tra Ecclesiam, quod quidem prohibent Canones,
sed tantum in locis, qui licet strictè, & propriè
Ecclesie non sint, quodammodo tamen, & largo mo-
do Ecclesie dicuntur. Ergo tantum venialiter peccare
dicendum est, & non mortaliter: nam aliquin ead-
em esse transgresso, & culpa consecrare Episcopos,
verbi gratia, in platea publica, ac in supradictis Ora-
toris, quod dicere videtur absurdum, nam supradicta
loca distare à prophanis, & publicis locis aperte
patet. Ergo, &c.

3. Dices, sine scrupulo peccare venialis, Episcopi
ministrant maiores Ordines in supradictis Oratoriis;
Ergo idem dicendum erit de consecratione Episco-
porum, nam vtraque actio est Sacramentum. Respon-
deo in primo casu extare consuetudinem, non autem
in secundo, & ideo ego puto in tali casu peccare veni-
aliter non autem in primo. Et ita sentio saluo me-
liori iudicio; sufficit enim in re noua, & à nemine
pertractata superius dicta adnotasse.

RESOL. LXXXII.

An stando in opinione, quod vnctio, Chrismatica sit
de essentia Consecrationis Episcopalis, queritur, an
illa efficiatur medio aliquo instrumento, sit va-
lida?

Et aduocatur vnctionem collatam medio aliquo instru-
mento, & non manu immediata Episcopi in Sacra-
mento Confirmationis esse quidem validam. Ex p. 12.
tract. 1. Ref. 82.

Diximus supra, talem vnctionem esse vali-
dam, & non illicitam, saltem mortaliter, si
efficeretur non pollice, sed alio digito: nunc quæro,
stando in opinione Isamberti, & aliorum, quam ego
non tenco, an sit valida, & licita si efficiatur medio
Tom. IV.

aliquo Instrumento, & quidem esse inuvalidam videtur
dicendum à simili; nam asserunt DD. quod vnctio
Sacramenti Confirmationis, non facta mediante ma-
nu Episcopi, sed mediante aliquo Instrumento est
inualida & ideo Ludouic. Abely in *Medul. Theol. to. 5.*
de Sac. confirm. c. 3. sect. 1. sic ait, [docet Isambertus de
necessitate huius Sacramenti esse, quod vnctio
Chrismatis manu, seu digito Episcopi, non verò me-
diante vllò alio Instrumento fiat, quod vero fiat pol-
lice dexteræ manus, id non nisi ex præcepto Eccle-
siæ esse ad maiorem decentiam, & commoditatem.]
Ita ille, cui adde Bufembaum in *Medul. Theolog. mo-
ral. lib. 6. tract. 2. cap. 2. dub. 1. num. 2.* qui cita Fil-
liucium, & Layman. Idem docet doctus Escobar
in *Theol. moral. tract. 7. exam. 3. cap. 4. num. 19.* & me-
citato, Franciscus Lugo de *Sacramentis, lib. 3. cap. 1. q. 5.*
n. 63. qui citat Suarez, Auerfam, Durand. Bonac. Pa-
laum; Reginald. & alios.

3. Sed ego puto non rectè argumentari ex Sacra-
mento Confirmationis ad Consecrationem Episcopalem,
nam in ista non militat ratio pro casu, quæ
militat in confirmatione, nam essentialis est huic Sa-
cramento manus impositio, quæ propriè significat
immediatum contractum, præcipue quando manus
imponitur ad sanitatem corporis, vel animæ confe-
rendam, & per hanc immediatam manus impositio-
nem, intelligitur Sacramentum confirmationis à
primis Ecclesiæ temporibus; etiam per Apostolos
fuisse ministratum. Et ideo Martinon. in 3. part.
Diui Thomæ de Sacram. tom. 2. disput. 27. sect. 3. num. 22.
obseruat, aliquos existimare materiam remotà Sacra-
menti Confirmationis esse solùm manus impositio-
nem, quia Apostoli *Act. 8. & 19.* sola manus im-
positione confirmarunt, vt interdum fecisse concedit
S. Thom. *quest. 72. art. 2. ad 1.* & significat Inno-
centius III. *cap. cum venisset extra, de sacra vnctio-
ne*, dicens pro frontis Chrismatione, designari
manus impositionem, quam faciebat Apostoli. Et flo-
ret in decreto, affirmans confirmationem dari loco
illius impositionis manuum, quæ olim fiebat ab Apo-
stolis: idem denique in vsu fuisse tempore Concilij
Arausiani sub Leone I. docet Firmodus *Antirre-
tico num. 10.* motus verbi Canonis I. Arausiani à se
correcti & explicati: vbi inquit: Præcipitur, vt si
quis in baptismo Chrismatus fuerit, non chrisme-
tur iterum in confirmatione: sed nimirum manus
tantum ab Episcopo ipsi imponatur, quod confirmat
verbis quibusdam Hieronymi, Gennadij, Hilarij Arc-
latensis, & D. Augustini, qui confirmationem vo-
cant manus impositionem.

3. Verum ego etiam puto satis probabile vnctio-
nem in Sacramento Confirmationis, collatam medio
aliquo Instrumento: & non manu immediata Episco-
pi, esse, quidem validam, & ita probabiliter contra
Suarez cum Amico olim tenui; & nunc iterum te-
neo, & ita tenet Martinus de S. Ioseph. in *Mor. confir-
lib. 1. tr. 1. de Confirmat. num. 14.* vbi sic ait? Es neces-
sario que la vnction se aga con la mano, o con el
dedo; y si se hiziese con algun Instrumento no seria
valido el Sacramento, vt Suarez, Egidius Sà, & alij
plurimi quos citat, & sequitur Bonacina *loco citato,*
disput. 3. punct. 3. [aunque otros con mas probabilidad
tienen que no es creible que pusiese Dios el valor
del Sacramento en que se haga la vnction con la mano,
ò con otro Instrumento, antes se pudiese creer lo con-
trario; porque es cosa accidental, de quo vide
iura supra cit. numero 9. in fine, Henriquez *cap. 2.*
num. 3. Viualdus de *confirmat. Hurtad. difficult. 6. in*
fine. A mí me parece lo mismo, y que sola-
mente se deve hazer por precepto de la Iglesia,
porque la forma se verifia vnguiendo con algun

Sup. hoc in
Resol. not.
Præteritæ 5.
Sed, à lin. 2.
verf. & ita, &
in tom. 1.
tr. 2. Ref. 8
& in aliis
cius primæ
not.

Tenuit in
Ref. not. seq.
sed non è in
Amico ibi;
nec in vlla
alia Ref.

Instrumento; y en tiempo de peste, o de otro mal contagioso, tera licito vngir con qualque instrumento, y por precepto de la Iglesia se ha de hazer con el dedo pollice de la mano derecha;] S. Thom. *quest. 70. art. 9.* Suarez *loco cit. sect. 4. in fine.* Angles *de Confirm. art. 3. concl. 2.* Henric. *cap. 2. num. 6. & cap. 1. n. 4.* Ita ille.

4. Sed audiamus Dicastrum de *Sacram. tomo 1. tract. 3. disput. vnica, dub. 12. num. 150.* vbi sic ait: [Addit etiam Diana, non solum esse necessarium necessitate precepti, sed Sacramenti ad valorem vngere immediatè manu in fronte confirmati, secus verò putat in Extrema Vnctione, in qua tempore pestis existimat posse dari Instrumento. Sanè Extremam Vnctionem vidi non indoctos viros conferre argentea virgula affixa operculo vrceoli; in quo oleum seruari solet, non solum tempore pestis, sed in aliis occasionibus. Nec video rationem, quæ cogat negare valorem Sacramenti Vnctionis, si cum instrumento fiat; omninò tamen vitandum est.

5. Quod verò attinet ad Confirmationem, ipse Diana ibi resolut. 18. refert diuersas sententias: Suario quidem, & Coninch, quos nos supra retulimus, & refert, & sequitur Layman. *lib. 5. tract. 3. cap. 2. num. 5.* Reginaldus *tom. 2. praxis libro 28. cap. 2. num. 20.* Filiucius *tom. 1. tract. 3. cap. 1. num. 17.* Nugnus *in 3. par. tom. 1. quest. 72. art. 4. conclus. 2.* putant necessarium necessitate Sacramenti. Probant, quia vt dicebamus *numero 60.* manus impositio est de ratione huius Sacramenti, quod si solum fiat medio Instrumento non est vera manus impositio. E contra verò aliqui recentiores, cum quibus sentit Fernandez de Heredia *in disput. de Sacramento Confirmationis, dub. vnico, num. 2.* non putant pertinere hoc ad essentiam Sacramenti, & ipse Diana videtur hanc sententiam iudicare probabilem, & tutiorem. Et quidem quod sit tutior, nemo potest dubitare; si verò tantum dicatur probabilis, relinquit locum oppositæ sanè in praxi omnino, & sub mortali mihi amplectenda videtur prior sententia, quia est communis, & ferè recepta, sed non video efficaciter probati: nam etiam manuum impositio non debet intelligi in toto rigore physico, sic in illo celeberrimo Canone *17. quest. 4. si quis suadente*, fit mentio de iniectione manus dum ait: *si quis suadente Diabolo manus in Clericum, vel Monachum iniecerit, & tamen vera iniectione manuum, est quæ fit Instrumento, imò ipsa vnctio facta digito in toto physico rigore non est immediata manus impositio, mediat enim oleum; intelligenda ergo est moralis impositio manus, cumque hæc impositio manus sit ad inungendum, sufficit fieri modo quoad vngendum sufficit, ad hoc autem sufficit si Instrumento fiat, sicut iniectione manus ad percutiendum, sufficit fieri Instrumento apto ad percutiendum.] Hucusque Dicastrum. vnde ex his sequitur à fortiori esse dicendum, stando in opinione Isambert. & aliorum asserentium vnctionem Chrismaticam esse de essentia confirmationis Episcopalis, sequitur, inquam, talem vnctionem si efficeretur non manu immediata Episcopi, sed medio aliquo Instrumento, esse quidem validam; Puto tamen esse illicitam, & Episcopos taliter vngentes peccare mortaliter. Probatur, quia esset contra consuetudinem, & praxim vniuersalis Ecclesiæ in re graui, & contra præscriptum in Pontificali Romano: ergo, &c.*

RESOL. LXXXIII.

An Sacrum Chrisma adhibendum in Consecratione

Episcopi sui necessario benedicendum ab Episcopo?

Et queritur, an Pontifex possit delegare simplicem Sacerdotem, vt benedicat Sacrum Chrisma pro Sacramento Confirmationis. Ex p. 12. tr. 1. Rel. 83.

§. 1. Pontificale Romanum ordinat in Consecratione Episcopali adhibendum esse sacrum Chrisma cuius vnctionem Isambertus & alij, vt supra vidimus, putant pertinere ad essentiam Consecrationis Episcopalis, cum sit eius materia partialis, ideo stando in sua sententia quam ego tamen non teneo, discutienda veniunt alij quæ dubia circa dictum sacrum Chrisma, quorum decisio sumenda est ex his, quæ dicuntur in Sacramento Confirmationis, vnde ad propositam questionem dico, reiiciendam esse Caictani opinionem *in 3. par. quest. 72. art. 3. asserentis*: simplicem Sacerdotem posse Chrisma benedicere, ita vt teneat benedictionem, licet peccet: qua loquendi forma videtur indicare Sacerdotem id posse valide, etiam absque commissione, & auctoritate Pontificis, mouetur autem ea ratione, quod nulla sit maior consecratio, quam ea, qua conficitur Eucharistia, cum ergo simplex Sacerdos hanc possit efficere, poterit omnem aliam. Sed hæc sententia, videtur planè temeraria, cum in re maximi momenti repugnet communi sensui Ecclesiæ absque ratione sufficienti: adde ex nullo Concilio, vel Patre tenuerit apparere hanc potestatem simplici Sacerdoti competere. Nec Caictanum iuuat eius ratiocinatio, nam ex ea sequeretur simplicem Sacerdotem posse etiam sine commissione Pontificis valide cõferre Sacramentum Confirmationis, imò Sacerdotem, & Episcopum consecrare, cum hæc Consecrationes sint inferiores consecratione Eucharistia: hæc autem sunt inaudites, vnde dicendum posse conficere Eucharistiam, quia offerre Sacrificium est Sacerdotis eique conuenit ex proprio gradu: Duces verò, & milites in Ecclesia constituit, & aptare materiam Sacramentorum, quæ vtantur Ministri secundum naturalem exigentiam pertinet ad Duces, & Principes eiusdem Ecclesiæ. Itaque, quod Chrisma debeat consecrari ab Episcopo tanquam ab Ordinario consecrante, colligitur ex omnibus Patribus, & Concilijs, quæ expresse docent, hanc consecrationem pertinere ad Episcopum: ita enim Concilium Florentinum, Catechismus Romanus, neque enim, inquit *ad alium ea confectio, nisi ad Episcopum pertinere potest, qui eiusdem Sacramenti ordinarius Minister constitutus est.* Vnde Conones, & Concilia expresse prohibent hanc consecrationem Presbyteris, & Concilium Toletanum VII. [Quæ de re nosse nos conuenit, quod Episcopalis eminentiæ Diuina authoritas non immeritò iactis omnibus esse summa percensuit, quæ cæteris Sacerdotibus exercenda prohibuit: sicut Templorum Dei Sacramentum Chrismatis benedictionem, sacrorumque Ordinum institutionem. Ex Canone Presbyter *26. quest. 6.* (sic habetur) Presbyter inconsulto Episcopo, Virgines non consecrat: Chrisma verò nunquam conficiat.] Idem docet Innocentius I. in Bulla supra citata. Ratio verò est, quia sicut ordinarius Minister huius Sacramenti, vt eadem Concilia, & Patres docent, est solus Episcopus, ita Ordinarius etiam consecrator materiæ Cõfirmationis erit solus Episcopus, ad eundem quippe spectat materiæ consecratio, ad quem spectat Sacramenti consecratio, & hæc omnia docet præpositus *in 3. par. questione 72. articulo 3. dub. 2. numero 22.* Amicus *in Curs. Theolog. tomo 7. disputat. 13. sect. 2. numero 43.* & alij communiter. Vnde ex his refellendi sunt heretici, qui irrident benedictionem Chrismatis, Caluinus *libro de iustis* Iustin

Quæ nunc est in to. 1. tr. 1. Ref. 8. & in alijs eius primæ not.